

O krádeži identity mezi dveřmi, v kuchyni, po telefonu a na internetu

28. 7. 2015 11:30

Krádež identity bývá spojována především s internetovým bankovníctvím. Dobrák uposlechne prosbu, zašle symbolickou částku na dobročinnou sbírku a ze skromnosti přidá kopii osobních dokladů. A pak se nestačí divit, když jej navštíví exekutor.

Foto: ČT
Popisek: ÚOOÚ

Aby vám však zloději ukradli identitu a následně vás přivedli na mizinu, nemusíte být ani připojeni na internet. Stačí být ten dobrák, kterého ještě před exekutorem navštíví podomní obchodník, lidovou mluvou nelichotivě nazývaný šmejdl.

Osobní zkušenost s takovým prodejcem popisuje **RNDr. Igor Němec**, předseda Úřadu pro ochranu osobních údajů (ÚOOÚ): „Nedávno u mě doma zazvonil pán a už mezi dveřmi na mě spustil, abych mu ukázal smlouvu na elektřinu, že mi ji zkontroluje a vylepší. Tak jsem jej vyzval, aby se prokázal nějakým průkazem, a ukázalo se, že nesedí ani název společnosti, ke které se původně hlásil. Byl jsem zvědavý, kam až bude chtít zajít, tak jsem mu navrhnul, ať mi nabídku pošle mailem. To však odmítl, že už by to prý nebylo pro mě tak výhodné. Vyprovodil jsem ho a znovu si uvědomil, jak nebezpečné může být podobné setkání pro důvěřivé nebo neopatrné lidi.“

Ne každý podomní prodejce je samozřejmě potenciální zloděj nebo podvodník. Je to druh obchodu stovky let starý, používaný po celém světě a mající své výhody. Jen těch příležitostí, které, jak známo, dělají zloděje, je při něm více než při obchodování na veřejnosti. A nemusí jít jen o záminku, jak se dostat k zákazníkovi do kuchyně a hrabat se mu v úsporách uschovaných v kredenci. Nebo prodávat předražené hrnce, nesmyslné pojistky či kominické

služby na deset let. Sofistikovanější **krádeží** je získávání osobních údajů z již uzavřených smluv, kopírování osobních údajů nebo dokonce jejich zapůjčení a zcizení a následné zneužití. Prostě krádež identity.

„Tyto případy nejsou nijak výjimečné. Úplně klasický postup je, že někdo ztratí občanský průkaz nebo mu je odcizen, a pokud není dostatečně rychlý anebo má prostě smůlu, tak si na jeho doklad někdo půjčí auto či peníze. A za čas okradený zjistí, že policie jeho případ odložila a on se kromě finanční ztráty navíc dostal do registru dlužníků. Lze samozřejmě vyjednávat, ale v registru jeho vysvětlení, že se stal obětí krádeže, odmítnou a jemu samému už nikdo nepůjčí. Ukazuje se, že v této zdánlivě bezvýchodné situaci **je náš úřad jediný**, kdo člověku v takové životní situaci může pomoci,“ říká Igor Němec.

„Jak? Obrátíme se na registr sami a zeptáme se, z jakého důvodu se tam dotyčný ocitl. On totiž i registr dlužníků je správcem osobních údajů, a z tohoto titulu musí pod hrozbou pokuty dbát na to, aby nezpracovával nepřesné osobní údaje. Což se v těchto případech evidentně děje, jen se to nikdo z registru nenamáhá ověřit,“ dodává předseda úřadu.

Krádeže identity obvykle nejsou specialitou osamělých desperátů, velmi často jsou spojeny se jmény **renomovaných firem**, které se však v případě potíží obvykle od podobných praktik distancují s tím, že je to problém firem, které si pro práci najaly. Jde obvykle o společnosti, které mají zájem na co největším počtu klientů či odběratelů.

Před několika lety, kdy platily čtyři přestupní termíny do roka, si až cynickým způsobem přetahovaly klienty zdravotní pojišťovny. Několik týdnů před „přestupním“ datem vysílaly externí spolupracovníky do frontálního útoku za klienty konkurence. A kdo by odolal argumentům, že vaše pojišťovna sice právě končí, ale pokud mi svěříte zdravotní průkaz, všechno zařídím u naší skvělé pojišťovny, a můžete se nadále léčit zdarma, a ještě k tomu dostanete vitamíny? Konec tomuto kšeftování s desetimilionovými obraty na provizích učinila až změna zákona s jedním přestupním termínem ročně a zákazem podobných nekalých praktik.

Stranou však nestojí ani **mobilní operátoři** a v následně popsaném případě se prodejce ani neobtěžoval zazvonit. „Dostali jsme do firmy písemnou nabídku na zrychlení internetu. Telefonicky jsem ji odmítl a ke svému zděšení se dozvěděl, že operátor už má smlouvu s námi podepsanou. Údajně nás navštívil jejich prodejce přímo v naší firmě a vše s námi uzavřel. Marně jsem protestoval, že je to vyloučené, protože smlouvu mohu za společnost uzavírat pouze já, a že jsem určitě nic takového nepodepsal,“ vzpomíná jednatel jednoho vydavatelství.

„Na call centru i v reklamaci operátora mě přesvědčovali, že se mýlím, protože prý provedli potvrzovací telefonát ohledně údajů o firmě. Jenže jméno jednatele a IČO si mohou sehnat kdekoli. Operovali se smlouvou bez razítka, se zfalšovaným podpisem, kterou mi odmítli poskytnout. Byl to evidentně podvod, kdy prodejce vyplnil smlouvu sám, získal provizi a doufal, že si lehce zvýšené faktury nikdo v naší firmě nevšimne. Co mě ale šokuje, je postoj toho operátora, který přes opakované upozornění absolutně ignoroval skutečnost, že využívá smlouvu zfalšovanou pomocí krádeže identity,“ dodává jednatel vydavatelství.

Podobný případ před časem řešil ÚOOÚ. Jistý podnikavec získal osobní údaje klientů z jiné činnosti a bez jejich vědomí za ně uzavřel pojistné smlouvy. Samozřejmě, s **provizí** za každou z nich. Kromě krádeže osobní identity a zneužití osobních údajů, kterou trestal úřad, se

případem zabývala rovněž policie. Parlamentní listy zase popsaly zkušenost třiašedesátileté paní z Domažlic s nevyžádaným balíčkem:

„Firma, u které jsem si nic neobjednala, mi zaslala balíček za 99 korun. Obvolávala jsem dokonce celou rodinu, jestli si někdo něco neobjednal mým jménem. Nejvíc mě ale zarazilo, že kromě jména a adresy měla firma i **číslo mého mobilu**, na který mi docházely informace o pohybu zásilky.“

Lukrativním hitem poslední doby je **prodej databáze** klientů s jejich osobními údaji mezi firmami. Předseda ÚOOÚ Igor Němec upozorňuje, že zákazníci k tomu obvykle **dávají souhlas** v obchodní smlouvě, ačkoliv si toho třeba vůbec nejsou vědomi. Na druhou stranu však zákon jasně říká, že souhlas s podobným využíváním osobních údajů musí být mj. dobrovolný a vědomý, o čemž se dá v případě formulace drobným písmem schované kdesi v obchodních podmínkách s úspěchem pochybovat. Výsledkem je, že jsou **bez odpovídající kontroly** využívány pro marketingové nabídky osobní údaje stovek tisíc zákazníků a současně je jejich efektivní obrana prakticky vyloučena.

„Těžko najdeme nějakou univerzální radu, ale i tady je nejučinnější **prevence**. Lidé by si měli **dávat pozor** na své osobní doklady a osobní údaje, ať už v papírové nebo elektronické podobě, a jejich ztrátu **co nejdříve řešit**. Když už je někomu svěří, musejí vědět komu a proč. Rovněž je nutné **obezřetně přistupovat** k sebelákavější nabídce, přičemž je úplně jedno, jestli směřuje od podomního obchodníka s hrncem nebo od renomované banky, která veřejně nabízí úvěry způsobem, že dlužník vlastně ani nemusí nic vracet a ještě mu nějaké peníze přidají,“ uzavírá předseda Úřadu pro ochranu osobních údajů Igor Němec.

Partner článku

<http://www.krajskelisty.cz/stredocesky-kraj/10304-o-kradezi-identity-mezi-dvermi-v-kuchyni-po-telefonu-a-na-internetu.htm>

<http://www.vzory.cz/blogy/o-kradezi-identity-mezi-dvermi-v-kuchyni-po-telefonu-a-na-internetu/#.VbnE81RIsdU>